

SCOR-МОДЕЛЬ ЯК ОСНОВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ

Дьяченко В.О., викладач, Шульга Д. О., Морозов М.С., студенти ВСП Автотранспортний фаховий коледж Криворізький національний університет

SCOR MODEL AS THE MAIN TOOL FOR SUPPLY CHAIN PLANNING AND CONTROL

Dyachenko V.O., bookkeeper, Shulga D.O., Morozov M.S., students of VSP Motor Transport Faculty College Krivorizky National University

Науковий напрямок Supply Chain Management спочатку представлявся як доповнення до логістики, але згодом еволюціонував у самостійну концепцію, в якій логістика є найважливішою складовою. У складі концепції Supply Chain Management виділяють безліч моделей, однією з яких є SCOR-модель або Supply Chain Operations Reference Model, що передбачає побудову нерозривного зв'язку між інформаційним і товарним потоком, і одночасно з функціональною інтеграцією.

У разі рішення про перебудову процесів та їх оптимізацію, автоматизацію, задіяний учасник вивчає діяльність організації та складає блок-схеми процесів за власними спостереженнями роботи процесу, також проводить аналіз процесу та вибудовує блок-схему таким чином, щоб виключити всі зайві елементи операцій, що витрачають значну кількість часу. Виходячи з поставленої перед агентом цілей, засновники організації мають отримати від агента список виявлених проблем в організації та план реалізації заходів підвищення ефективності, а також загальне бачення організації після вирішення цих проблем.

SCOR-модель або Supply Chain Operations Reference Model відноситься до референтних моделей. Референтна – це концептуальна модель, що формалізує рекомендовані практики ведення бізнесу у певній галузі.

Відмітними ознаками референтної моделі є: відображення найкращих практик ведення бізнесу, універсальність застосування (референтна модель представляє не окреме підприємство, а клас підприємств) та можливість повторного використання.

Референтна модель є підтипом концептуальної моделі, ця модель показує основні показники певної групи підприємства. Референтна модель може використовуватися для проектування безлічі інформаційних систем і включає як мінімум: функціональну структуру, об'єктну модель предметної галузі, процесну модель, функціональну модель, набір потенційних точок контролю та набір операційних показників діяльності підприємства [1].

Основна суть SCOR-моделі полягає у поєднанні принципу нерозривності товарного та інформаційного потоків одночасно з функціональною інтеграцією.

Модель SCOR може бути використана для різних рівнів складності як для найпростіших ланцюгів, так і для складних комплексних мереж. Основна мета створення моделі – це сформулювати міжгалузевий стандарт управління ланцюгами постачання.

Ця модель поєднує три сучасні управлінські концепції: реінжиніринг бізнес-процесів, бенчмаркетинг і використання кращих практик. Завдяки цьому поєднанню, SCOR-модель передбачає фіксацію поточного стану процесів та встановлює, як процеси мають виглядати у майбутньому [2].

Іншими словами, модель дозволяє створити основу для ланцюгів поставок, яку надалі підприємства розвиватимуть та підлаштовуватимуть під конкретні ситуації.

SCOR-модель охоплює весь цикл постачання, починаючи від постачальників постачальника до клієнтів споживача (рис. 1).

Модель складається з трьох базових рівнів деталізації процесів у ланцюгах постачання. Також описуються 4 і 5 рівні, але не визначаються SCOR-моделі т.к. вони унікальні кожної компанії і залежить від індивідуальних чинників.

1. Вищий рівень. Визначає рамки та зміст моделі. Компанія формує цілі для свого ланцюга постачання. Всі процеси компанії групуються у п'ять базисних процесів: планування, постачання, виробництво, постачання та організація зворотних потоків.

2. Рівень змін. На цьому рівні дається визначення 26 основних категорій процесів, які можуть бути структурними елементами конкретного ланцюга постачання. Компанія розглядає ці процеси і їх формує найбільш підходящі операції.

3. Рівень елементів процесу. На цьому рівні компанія вже має загальне уявлення про свою ціну поставок, тому вона необхідна для її вдосконалення. Для отримання необхідної інформації на рівні детально розглядається кожна категорія процесу з минулого рівня. Категорії включають: хід процесу, вхідні та вихідні потоки, джерела вхідних потоків, призначення вихідних потоків.

На 4 та 5 рівнях вже відбувається впровадження специфічних прийомів управління ланцюгами поставок [3].

Показники оцінки функціонування ланцюга поставок є згруповані метрики, що використовуються для встановлення напрямів стратегії ланцюга поставок. Метрики управління продуктивністю допомагають компаніям: відстежувати бізнес-процеси ланцюжка поставок, дає розуміння продуктивності всього ланцюжка поставок, дозволяє зрозуміти, як виглядає компанія щодо конкурентів та отримати додаткову інформацію для того, щоб створити гіпотезу щодо розвитку процесів.

Існує понад 250 метрик, які, у свою чергу, поділяються на три рівні. На першому рівні знаходяться метрики, які дають загальне розуміння того, як працює компанія. На другому рівні здійснюється діагностика того, що йде не так і чому на першому рівні саме така метрика. На третьому рівні ідентифікуються глибинні фактори [4].

SCOR-модель активно використовується найбільшими виробничими компаніями, а також компаніями в галузі оптової та роздрібною торгівлі, оскільки дозволяє їм орієнтуватися на показники ефективності функціонування та управління передових компаній в їхній області, а також компаній в інших областях.

Рис 1. Узагальнений вигляд SCOR-моделі [3]

Основною перевагою використання SCOR-моделі для розвинених підприємств є можливість порівняння власних певних показників ефективності з аналогічними показниками організацій-конкурентів з метою виявлення слабких місць власного підприємства та побудувати ефективну програму підвищення його ефективності [5].

Недоліком SCOR-моделі є те, що компанії, що її використовують, знаходяться в різних технологічних, економічних, політичних середовищах. Так, наприклад, українська

компанія «Х», що розвивається в галузі оптової торгівлі, не зможе повною мірою запозичити методологію управління і контролю, а також слідувати шляхи розвитку Японської компанії «У», незважаючи на те, що їхня бізнес-область схожа. Пов'язано це з технологічною забезпеченістю підприємств, і з їх економічними можливостями [6].

Безумовно, SCOR-модель є кране корисним інструментом підвищення ефективності створюваних підприємством ланцюгів поставок, проте кожної окремої організації необхідно з повною відповідальністю поставитися до її впровадження, виходити з наявних коштів і можливостей, враховувати всі можливі впливи навколишнього середовища на власне підприємство та підприємства-конкурентів. З метою досягнення максимальної ефективності від впровадження моделі.

Список посилань

1. Bolstorff, P., & Rosenbaum, R. (2007). "Supply Chain Excellence: A Handbook for Dramatic Improvement Using the SCOR Model." AMACOM.
2. Supply Chain Council. (2012). "Supply Chain Operations Reference Model: SCOR Version 11.0."
3. Huan, S. H., Sheoran, S. K., & Wang, G. (2004). "A review and analysis of supply chain operations reference (SCOR) model." Supply Chain Management: An International Journal, 9(1), 23-29.

УДК 656

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ЛОГІСТИКИ ТОВАРІВ ПЕРШОЇ НЕОБХІДНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Козенок А.С., к.т.н., доцент, Цимбалюк М.О., студент,
Державний біотехнологічний університет*

STUDY OF PROBLEMS OF LOGISTICS OF PRIMARY GOODS IN UKRAINE DURING THE CONDITIONS OF WAR

*Kozenok A.S., candidate of technical sciences, associate professor, Tsymbalyuk M.O., student
State Biotechnological University*

Військовий конфлікт на території України, що триває з 2014 року та значно загострився в 2022 році, створив безпрецедентні виклики для логістичної системи країни. Забезпечення населення товарами першої необхідності, такими як продовольство, медикаменти та засоби гігієни, стало критично важливим завданням, оскільки порушення транспортних шляхів, руйнування інфраструктури та небезпека бойових дій ускладнюють традиційні методи постачання.

Роздрібна торгівля входить до галузей, які сильно постраждали внаслідок війни, через призупинення діяльності, падіння попиту, руйнування складів та логістичних зв'язків, неможливість ведення операцій у зоні бойових дій, переміщення персоналу та неможливість виконання зобов'язань за контрактами. Прямі збитки найбільших роздрібних компаній склали 9,8 млрд доларів США за перші два місяці війни (вересень 2022 року). Зруйновано або серйозно пошкоджено близько 23 торгових центрів. Зважаючи на масштаби збитків, у сфері роздрібною торгівлі мали місце випадки не виплати зарплати та її зниження [1].

Тут і виходить на перше місце логістика, нові технологія та маркетинг. Саме логістична діяльність є однією із найважливіших складових у швидкому та менш затратному забезпеченні кінцевим продуктом споживачів. На сьогодні в Україні логістика може допомогти у підтриманні, а далі й у відродженні економіки країни. Управління логістичною діяльністю поєднує в собі і транспортне забезпечення, і організацію складів, і управління кадрами, запасами та інформацією, і ІТ розвиток, і маркетинг. Це не тільки транспортування, це ланцюг між поставкою сировини та збутом кінцевого продукту [2].